

Kwartalnik Badań Koniunktury

Nr 2/2021

Autorzy opracowania: Katarzyna Dębkowska, Urszula Kłosiewicz-Górecka, Andrzej Kubisiak, Paula Kukołowicz, Maciej Miniszewski, Anna Szymańska, Paweł Śliwowski, Piotr Ważniewski, Katarzyna Zybortowicz

SPIS TREŚCI

1. MIK – komponenty i konstrukcja
2. Wartości MIK – pomiary z II kwartału 2021 r.
3. Wyniki badań ankietowych przedsiębiorstw –
pomiary z II kwartału 2021
4. Aneks 1: Metodyka badań

Miesięczny Indeks Koniunktury (MIK) - komponenty

MIK to syntetyczna miara znormalizowanych wskaźników prostych

Poszczególne komponenty nawiązują do pytań w ankiecie, a zagregowane odpowiedzi służą do wyznaczenia wskaźników prostych dotyczących: wartości sprzedaży, nowych zamówień, zatrudnienia, wynagrodzenia, mocy produkcyjnych, inwestycji, płynności finansowej przedsiębiorstw.

Miesięczny Indeks Koniunktury (MIK) – sposób wyznaczania

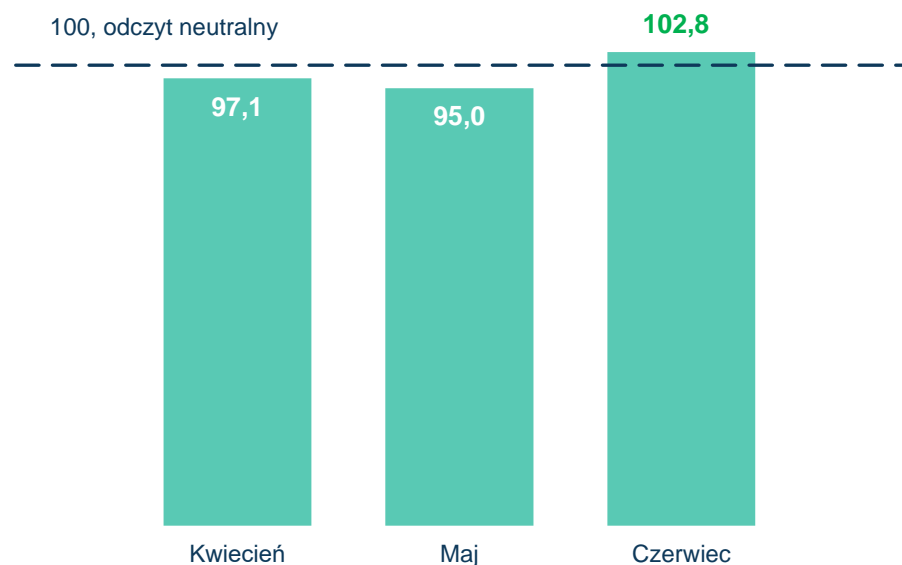

100 – punkt odniesienia, odczyt neutralny

<0;200> - przedział wartości MIK

Warstwę stanowi grupa przedsiębiorstw o tej samej wielkości (liczba zatrudnionych) i z tej samej branży.

MIK – comiesięczne zestawienie

102,8 pkt. wyniósł czerwcowy MIK

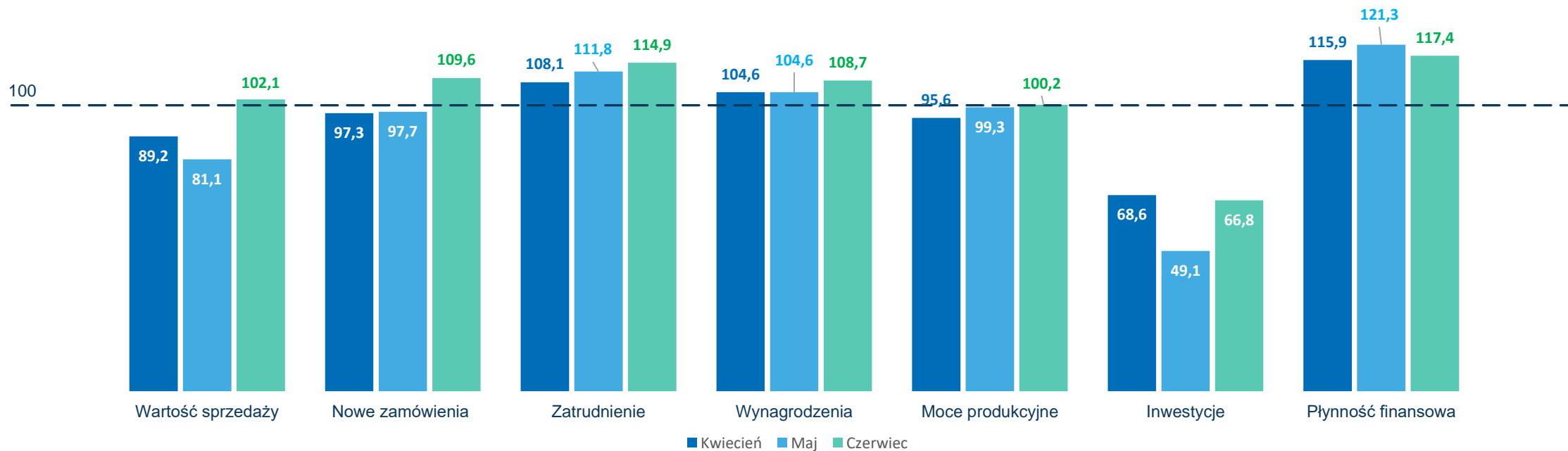
Miesięczny Indeks Koniunktury **wzrósł o 7,8 pkt względem poprzedniego miesiąca**. Jeszcze w kwietniu oraz w maju odczyt plasował się poniżej poziomu neutralnego, jednak w czerwcu, po raz pierwszy od stycznia 2021 r., MIK był wyższy o 2,8 pkt. od poziomu neutralnego.

Wzrost wartości MIK w czerwcu może się wiązać z ogólnym polepszeniem społecznego nastroju, także wśród przedsiębiorców, w wyniku zapoczątkowanego w maju odmrażania gospodarki. Można się spodziewać, że wraz z kolejnymi etapami luzowania restrykcji epidemicznych, pozytywne nastawienie w firmach będzie jeszcze rosło. Jednak zważywszy na ciągle istniejące zagrożenie kolejnymi falami pandemii (słabsze restrykcje osłabiają przestrzeganie reżimu sanitarnego, a jak dotąd jedynie 29 proc. Polaków jest zaszczepionych) nie można zakładać, że nie pojawią się czynniki zakłócające optymistyczne nastawienie do przyszłych przedsięwzięć.

MIK – według komponentów

Wzrost pozytywnych nastrojów dotyczył szczególnie rynku pracy, liczby nowych zamówień oraz wartości sprzedaży

Są to jednocześnie komponenty, w których odczyt czerwcowy nie tylko przekroczył wartość neutralną, ale wzrósł względem poprzednich miesięcy. Szczególnie znaczącą, pozytywną zmianę obserwujemy w przypadku liczby nowych zamówień, gdzie poziom MIK zmienił się z negatywnego na pozytywny. Najmniej korzystna jest sytuacja w inwestycjach, gdzie odczyt czerwcowy wypadł najgłębiej, chociaż na tle odczytu majowego widać wzrost.

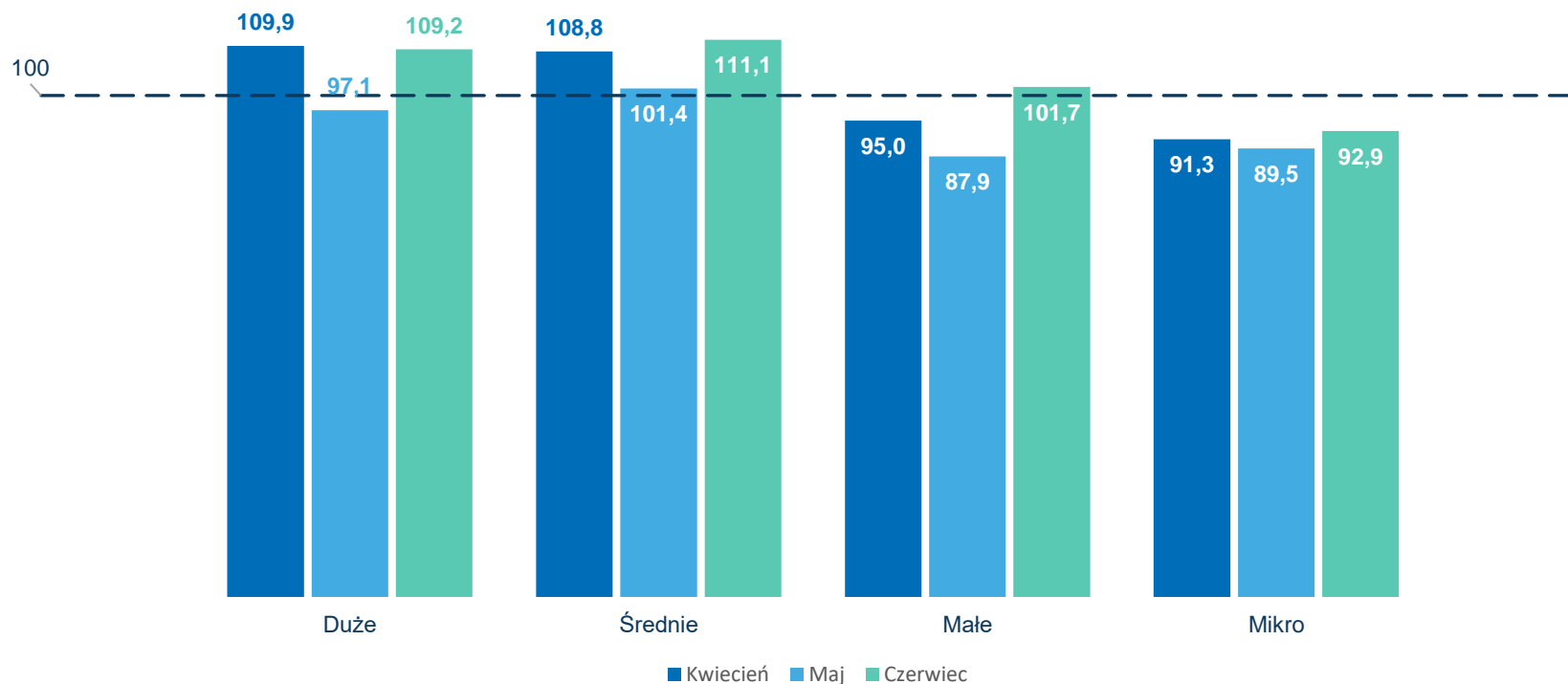

MIK – według wielkości przedsiębiorstw

Duże i średnie firmy są najbardziej odporne na trwający kryzys

Tylko w przypadku mikrofirm wartość MIK nie przekroczyła poziomu neutralnego, co pokazuje, że to one najłabiej radzą sobie z recesją.

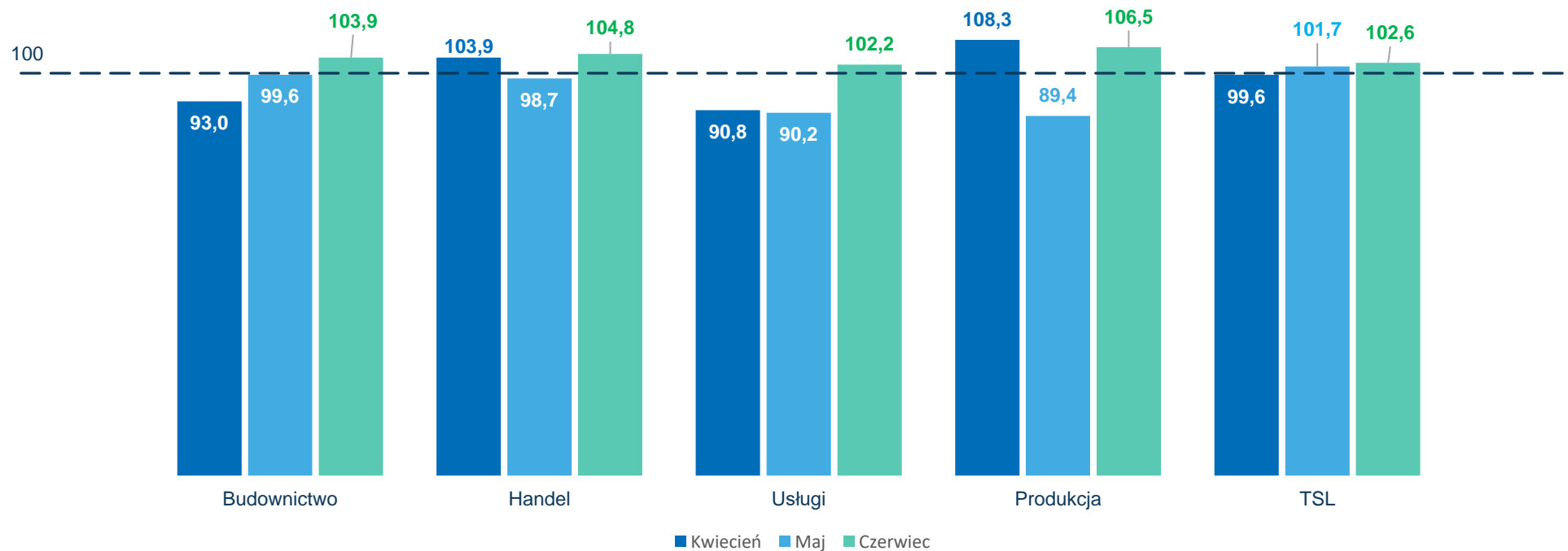
Tak dzieje się od początku roku 2021 i aż do czerwca MIK w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw spadał względem odczytu w styczniu. Widać jednak, że na koniec drugiego kwartału poziom MIK we wszystkich przedsiębiorstwach osiągnął wyższe wartości.

MIK – według branż

Odbicie w usługach i produkcji, wzrost we wszystkich badanych sektorach

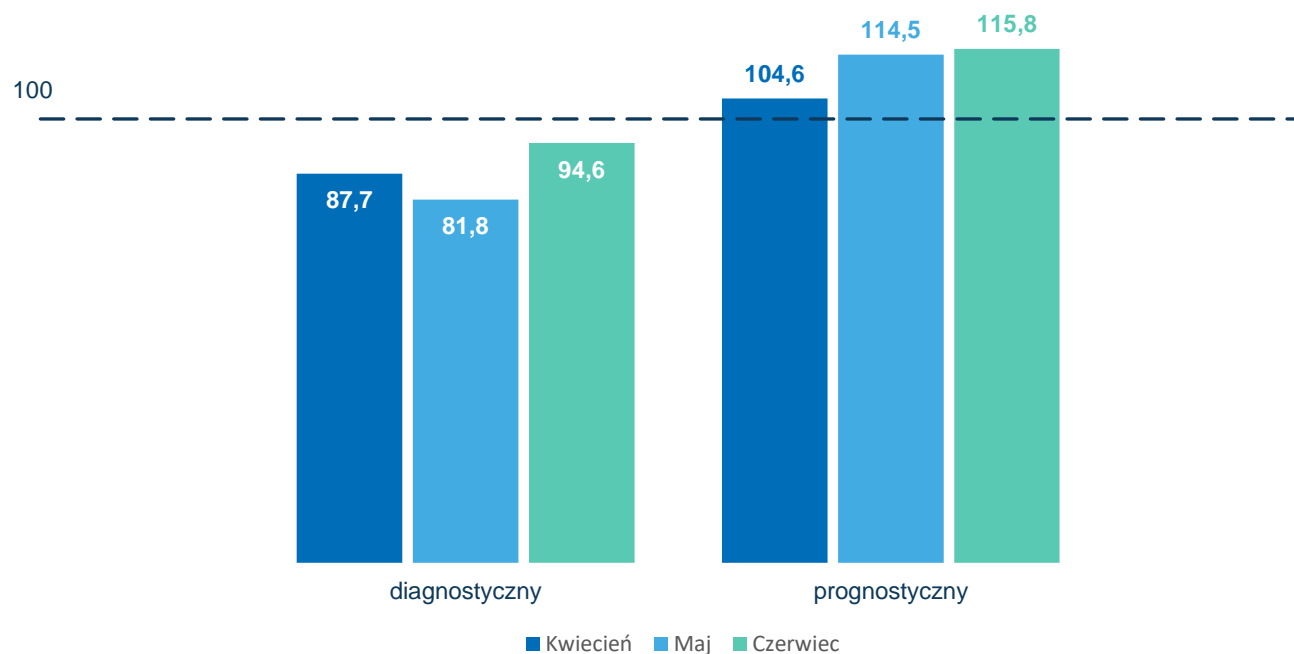
Czerwcowy MIK we wszystkich badanych sektorach uplasował się powyżej neutralnego. Wyraźna poprawa względem maja jest widoczna w przypadku usług i produkcji. Odbicie zapewne wiąże się z ogólną poprawą nastrojów społecznych spowodowaną luzowaniem obostrzeń i wzrostem konsumpcji.

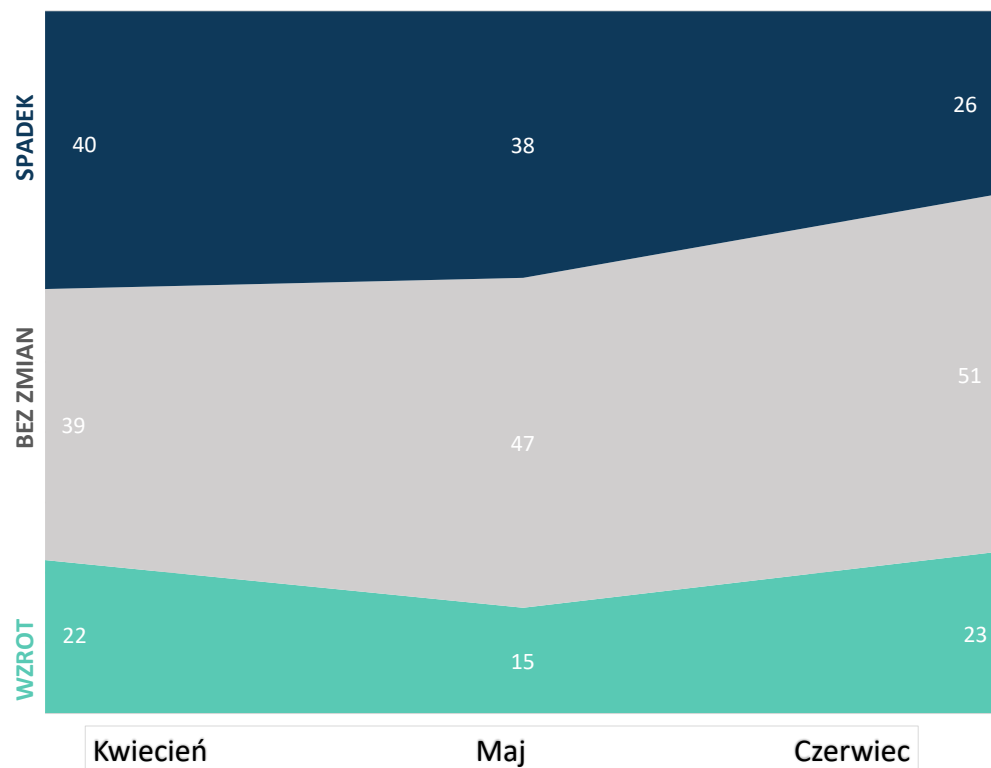
MIK – diagnostyczny i prognostyczny

Przedsiębiorcy z nadzieją patrzą w przyszłość

Wyniki indeksu diagnostycznego i prognostycznego wskazują, że **obecna koniunktura jest postrzegana nieznacznie poniżej poziomu neutralnego, a przyszła – znacznie powyżej**. Indeks diagnostyczny wyznaczony na podstawie aktualnej wartości sprzedaży, liczby nowych zamówień, mocy produkcyjnych oraz poziomu inwestycji wynosi 94,6 pkt. i jego wartość wzrosła istotnie w porównaniu z poprzednim pomiarem (+12,8 pkt.). Z kolei indeks prognostyczny wyznaczony na podstawie ocen planowanej wielkości sprzedaży, zatrudnienia, wynagrodzeń pracowników oraz oceny płynności finansowej wynosi 115,8 pkt., co oznacza nieznaczny wzrost o 1,3 pkt. m/m.

Zmiany łącznej wartości sprzedaży w II kw. br.

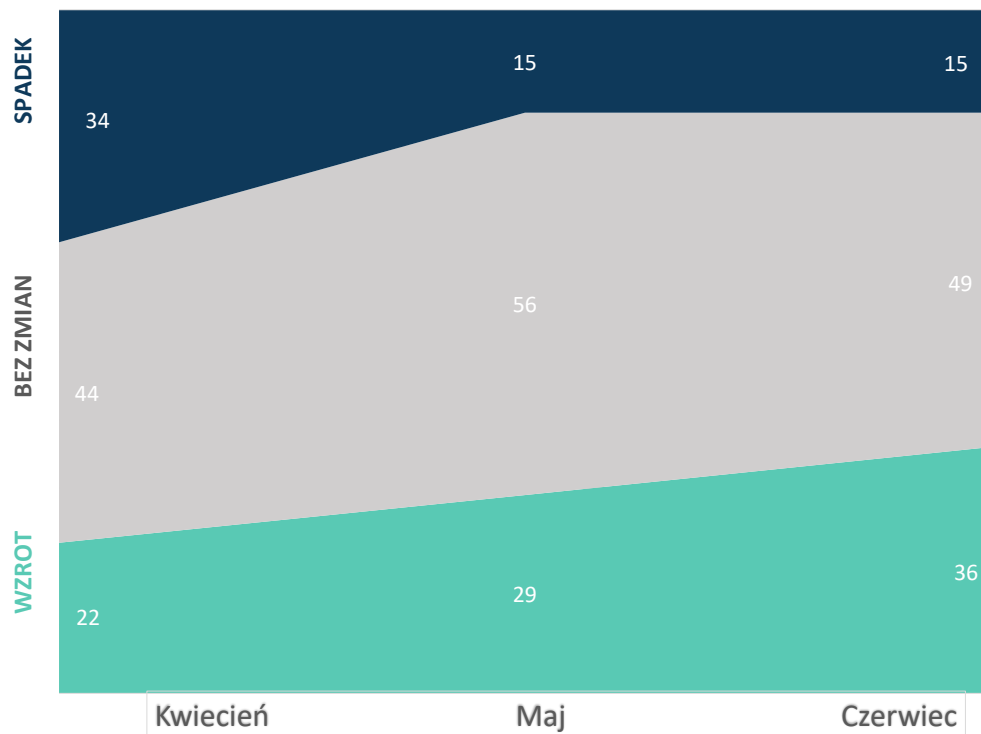

Widoczna jest poprawa wartości sprzedaży m/m, która wpłynęła na wynik MIK.

W czerwcu liczba przedsiębiorstw deklarujących wzrost sprzedaży zwiększyła się o 8 p.p. do poziomu 23 proc. Jednocześnie o 12 p.p. zmalała liczba firm odnotowujących spadki. Na tle deklaracji z poprzedniego kwartału widać pewną poprawę, co zapewne wiąże się z odmrażaniem gospodarki.

Jednak mimo poprawy ogólnej sytuacji gospodarczej, ponad połowa firm (51 proc.) zadeklarowała brak zmian wartości sprzedaży w czerwcu — jest to najwyższy procent od początku 2021 r. Poza tym, ponad jedna czwarta firm deklaruje spadek sprzedaży.

Przewidywane zmiany łącznej wartości sprzedaży w II kw. br.

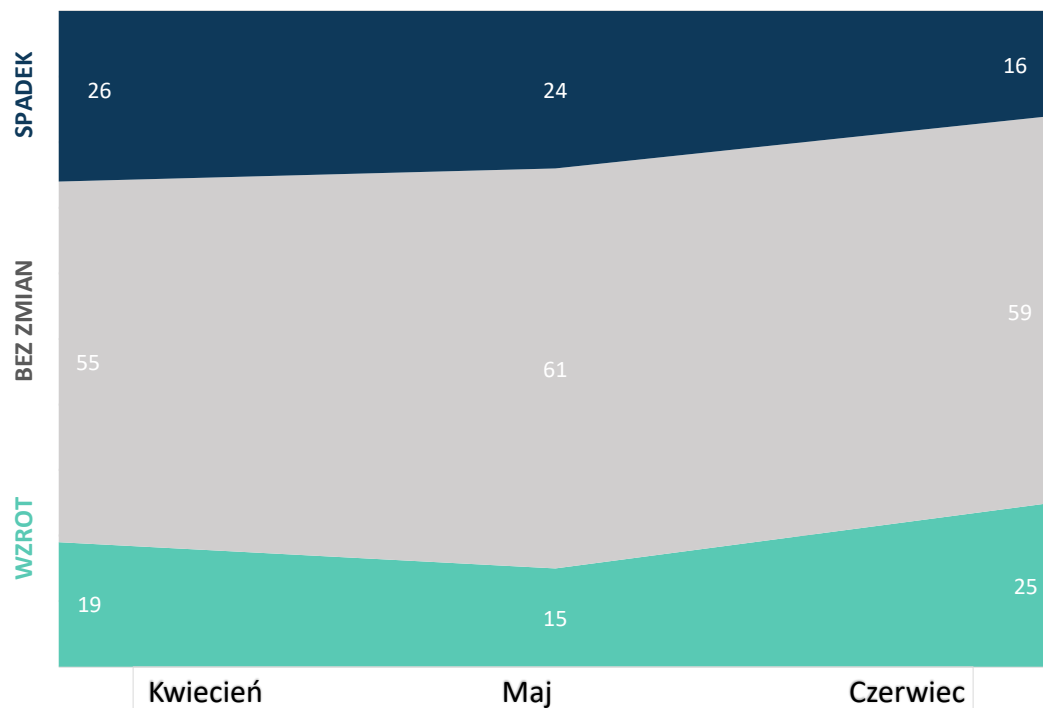

Przedsiębiorstwa przewidują zwiększoną sprzedaż w kolejnych miesiącach

W drugim kwartale odsetek firm przewidujących wzrost wartości sprzedaży w przyszłości nieco rośnie (7 p.p. co miesiąc). Jednocześnie liczba firm przewidujących spadek sprzedaży zmniejszyła się o ponad połowę, z 34 proc. w kwietniu do 15 proc. w maju i czerwcu.

W II kwartale widoczna jest poprawa nastrojów przedsiębiorców dotycząca przyszłej wartości sprzedaży. Stopniowy powrót gospodarki do normalności wraz ze wzrostem liczby szczepień daje szansę na utrzymanie tej tendencji w kolejnym kwartale 2021 r.

Zmiana liczby nowych zamówień w II kw. 2021 r.

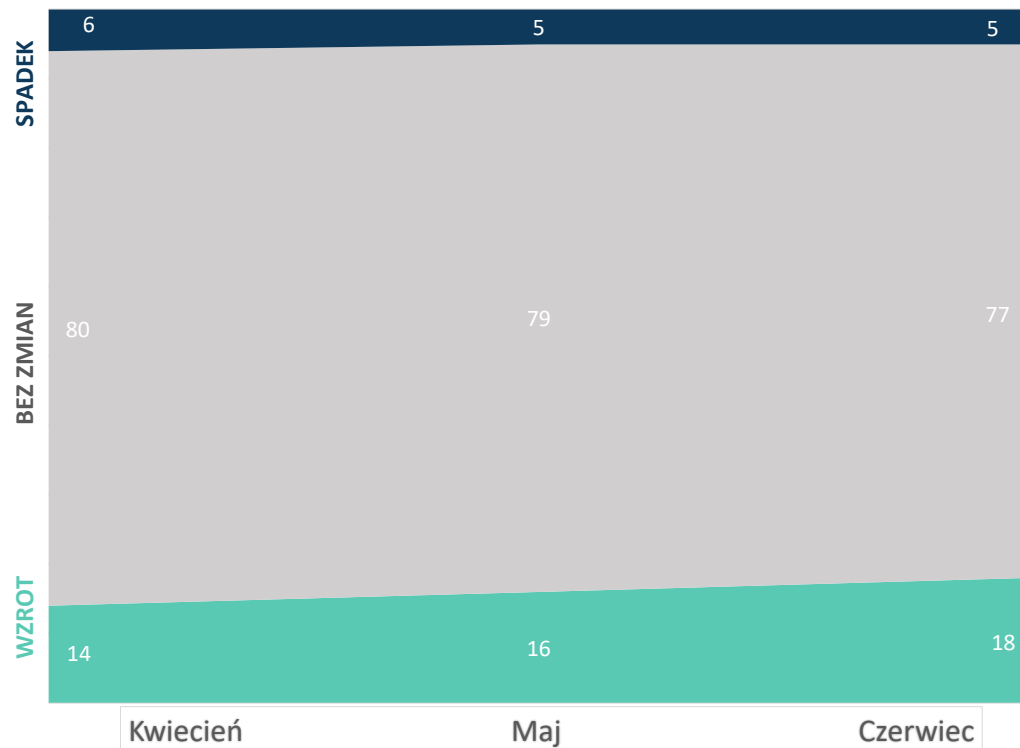

Zmiana liczb nowych zamówień odzwierciedla wzrost w wartości sprzedaży

W czerwcu procent firm deklarujących wzrost liczby nowych zamówień wzrósł o 10 p.p. m/m do poziomu 25 proc. — największa wartość od początku 2021 r. Równocześnie odsetek przedsiębiorstw deklarujących w czerwcu spadki zmalał o 8 p.p. m/m.

Wzrost liczby nowych zamówień podąża podobną tendencją jak zmiany w wartości sprzedaży. Oczekujemy, że ten wzrost obu elementów będzie także widoczny w lipcowym pomiarze, wraz z poprawą sytuacji pandemicznej w Polsce.

Planowane zatrudnienie na najbliższe trzy miesiące

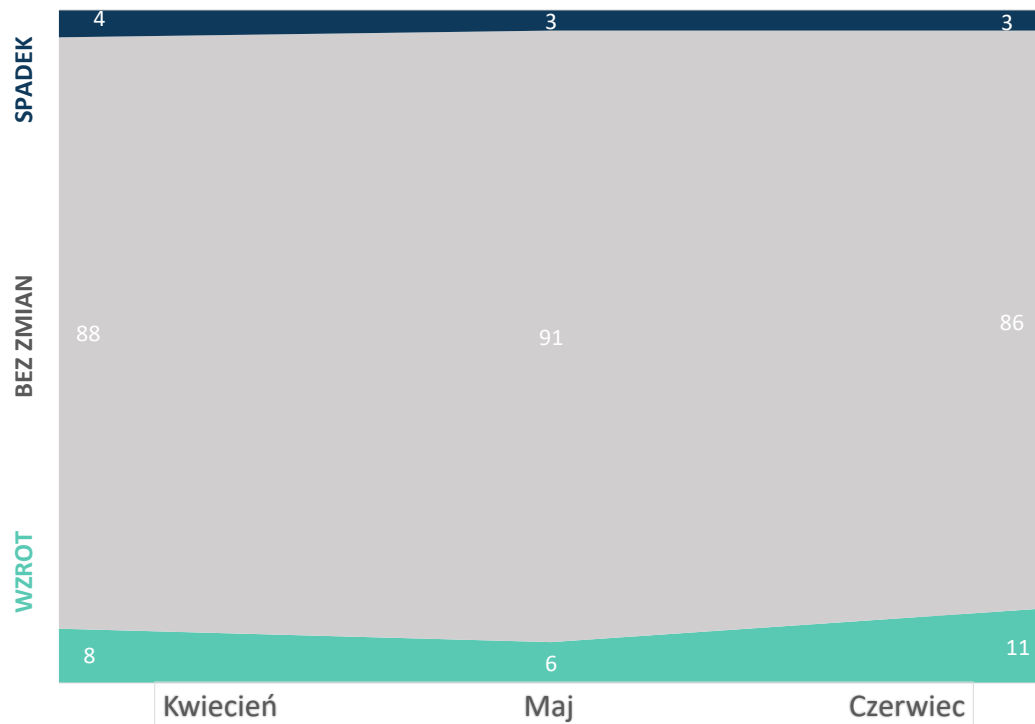

Sytuacja na rynku pracy poprawia się

Zdecydowana większość firm (77 proc.) pod koniec II kwartału deklaruje utrzymanie zatrudnienia. Powoli rośnie odsetek firm planujących wzrost zatrudnienia (2 p.p. co miesiąc). Odsetek deklaracji redukcji zatrudnienia nieznacznie spada.

Można spodziewać się dalszej poprawy stopy bezrobocia w Polsce, która obecnie i tak należy do najniższych w Europie. Jednym z podstawowych celów wprowadzenia Tarczy antykryzysowej była ochrona rynku pracy. Dane wskazują na to, że cel został osiągnięty.

Planowane wynagrodzenie na najbliższe trzy miesiące

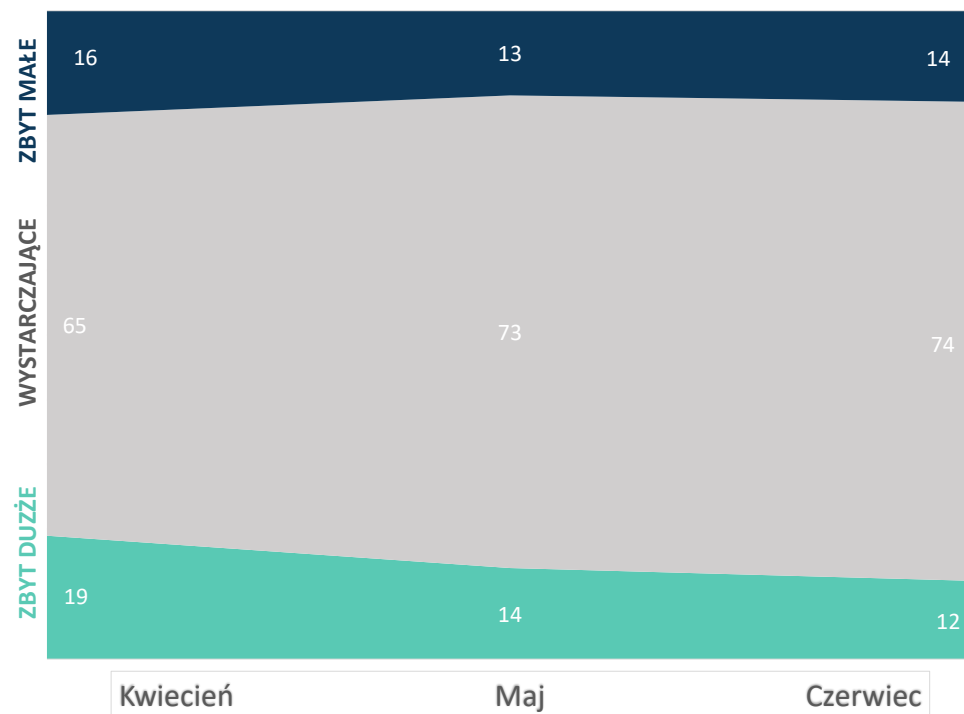

Więcej firm chce podnosić niż zmniejszać wynagrodzenia pracowników.

Niemal 90 proc. firm deklaruowało planowane utrzymanie wynagrodzeń. W czerwcu liczba firm deklarujących wzrost wynagrodzeń wzrosła o 5 p.p. m/m do poziomu 11 proc. Tylko 3 proc. firm zakłada możliwe obniżki.

Dane z II kwartału wskazują na poprawę rynku pracy, prawdopodobnie dzięki Tarczy antykryzysowej i obecnym odmrażaniu gospodarki. Jest duża szansa na utrzymanie się tej pozytywnej tendencji i poprawę w sektorach, które najbardziej ucierpiały w czasie lockdownu (np. sektor HORECA).

Ocena stanu mocy produkcyjnych na najbliższy miesiąc

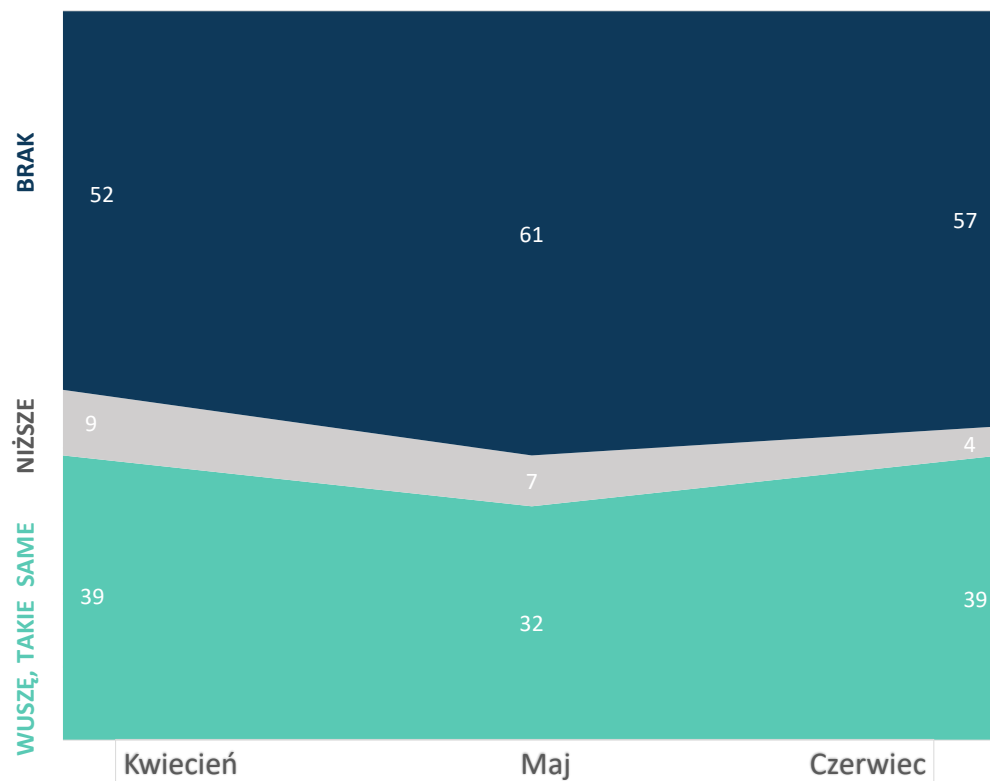

Większość przedsiębiorstw ma wystarczające moce produkcyjne

Prawie trzy czwarte firm (74 proc.) w czerwcu zadeklarowało posiadanie wystarczających mocy produkcyjnych na najbliższy miesiąc (to najwyższy odsetek od początku 2021 r.) Ponadto nieco więcej firm deklarowało posiadanie zbyt małych mocy produkcyjnych niż zbyt dużych.

Poprawa oceny stanu mocy produkcyjnych na najbliższy miesiąc, potwierdza poprawę w liczbie nowych zamówień i wzrost wartości sprzedaży.

Wydatki inwestycyjne firm

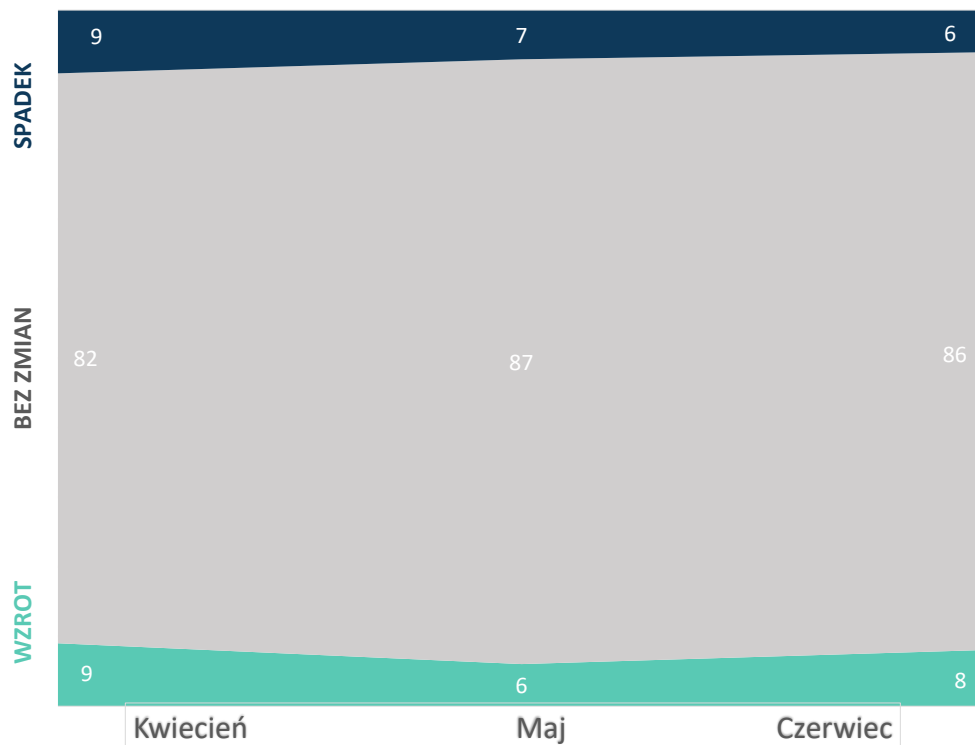

Większość polskich firm nadal nie inwestuje

Jedynie 4 proc. firm zadeklarowało obniżenie nakładów na inwestycje w czerwcu 2021 r. — 3 p.p. spadek m/m. Blisko 40 proc. przedsiębiorstw utrzymało lub zwiększyło wydatki inwestycyjne. Odsetek firm deklarujących brak wydatków inwestycyjnych jest nadal wysoki (57 proc.).

Sytuacja w inwestycjach w II kwartale nieco się poprawiła, ale nadal pozostaje najniższym komponentem MIK. Firmy prawdopodobnie z powodu obaw przed poniesieniem kosztów długoterminowych w obliczu potencjalnej kolejnej fali COVID-19 zachowują daleko idącą wstrzemięźliwość w inwestowaniu.

Poziom finansowania zewnętrznego

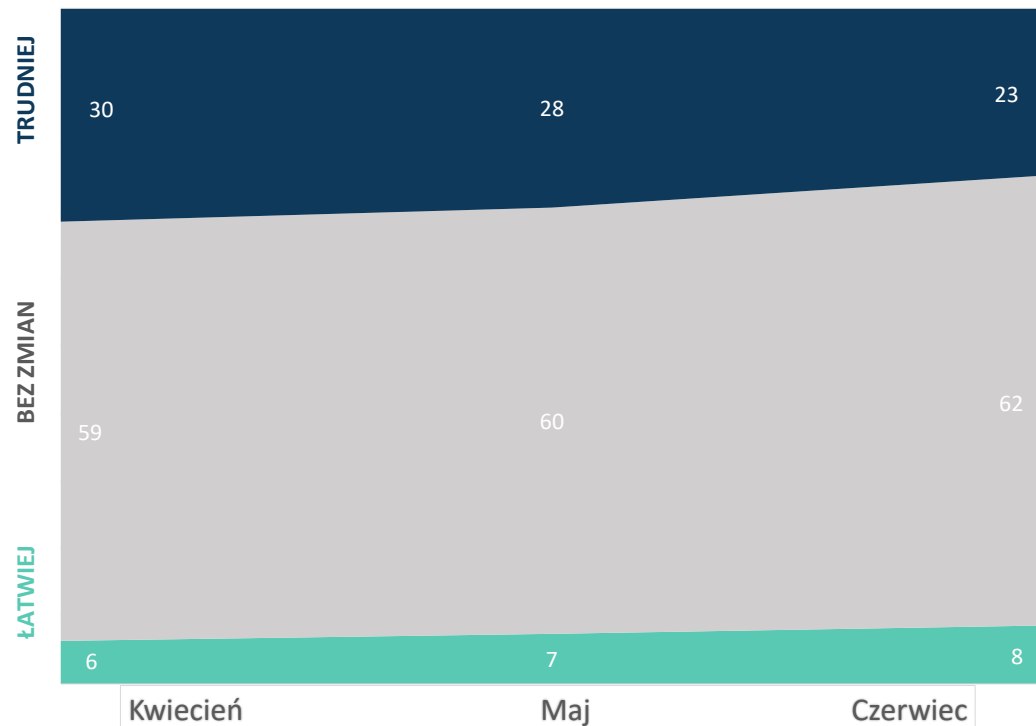

Poziom finansowania zewnętrznego pozostaje stabilny

Podczas całego II kwartału ponad 80 proc. firm wskazało, że poziom ich finansowania zewnętrznego pozostaje bez zmian.

Dane wskazują na pewną stabilizację w zakresie finansowania zewnętrznego dla firm. Zważywszy na słabe wskaźniki dotyczące inwestowania można przypuszczać, że firmy w ogóle niechętnie pożyczają od banków, a ze względu na niepewność gospodarczą będącą efektem pandemii, wysokiej inflacji i stosunkowo niezmiennych stóp procentowych, preferują korzystanie z własnego kapitału.

Dostęp do finansowania zewnętrznego

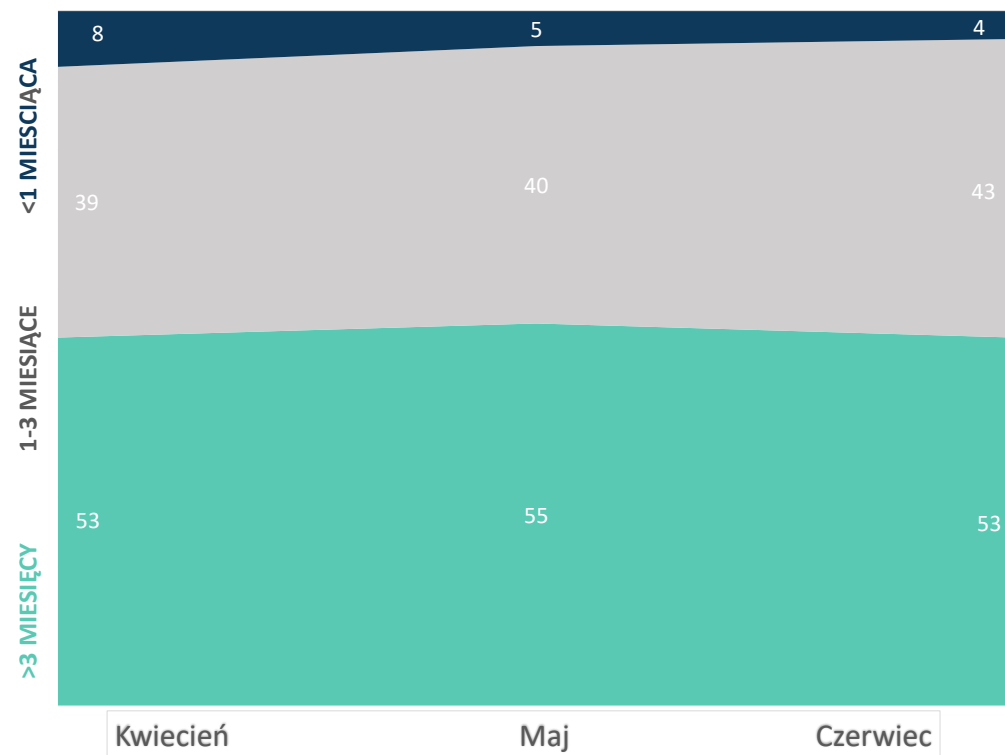

Co czwarta firma nadal doświadcza trudności z dostępnością do finansowania zewnętrznego

Ponad połowa firm (62 proc.) deklarowała, że nie doświadczyła żadnych zmian w finansowaniu zewnętrznym — największy procent w 2021 r. Ponadto stopniowo więcej firm zadeklarowało ułatwienie w dostępności do finansowania zewnętrznego (o 1 p.p. co miesiąc).

Dość duży odsetek firmy odnotował trudności z dostępem do finansowania zewnętrznego — 23 proc. w czerwcu. Sytuacja wydaje się jednak poprawiać (spadek o 5 p.p. od maja do czerwca); oczekujemy, że będzie to kontynuowane wraz z poprawą nastrojów banków i inwestorów.

Ocena płynności finansowej firmy

Płynność finansowa firm nadal stabilna

Pod koniec II kwartału ponad połowa firm (53 proc.) dysponowała środkami na funkcjonowanie na rynku powyżej 3 miesięcy. Nieco mniej niż połowa (43 proc.) dysponowała środkami do przetrwania pomiędzy 1 a 3 miesiącami. Natomiast środki wystarczające najwyżej na miesiąc deklarowało jedynie 4 proc. firm.

Odsetek firm oceniających swoją płynność finansową na nie dłużej niż miesiąc jest najniższy od początku 2021 r.

Po raz pierwszy MIK osiągnął poziom powyżej neutralnego. Luzowanie obostrzeń, a przy tym wyższy popyt na towary i usługi, wpłynął na wzrost wartości indeksu w każdym badanym komponencie. Negatywne pozostają jednak nastroje mikroprzedsiębiorców. Publikowane dane z kart płatniczych sugerują, że w ostatnich tygodniach konsumenci realizowali odłożony popyt. Podobnie o zwiększonym zapotrzebowaniu na produkty i usługi świadczy wysoka wartość MIK w obszarze liczby zamówień. Choć moce produkcyjne są wystarczające, to problemy z dostawą półproduktów mogą powodować opóźnienia w produkcji. Nastroje do-tyczące zatrudnienia niezmiennie od początku badania były pozytywne. Ostatnie dane z Eurostatu dowodzą, że bezrobocie w Polsce wyniosło 3,1 proc. i było najniższe w Europie. W dalszej perspektywie brak wolnych rąk do pracy może jednak spowolnić wzrost firm i być czynnikiem proinflacyjnym. Mimo pozytywnego impulsu firmy negatywnie oceniają swoją sytuację inwestycyjną. Wzrost cen pomógł przedsiębiorstwom w zwiększaniu zysków. Ceny sprzedaży rosły szybciej niż wynagrodzenia, dzięki czemu pojawiła się przestrzeń do zwiększenia inwestycji. Dane makroekonomiczne zaskoczyły pozytywnie, jednak firmy negatywnie oceniają możliwość zwiększania nakładów finansowych. Duża część podmiotów nie inwestuje, ponieważ nie ma takiej potrzeby. Niska stopa inwestycyjna może wpłynąć na gorsze wyniki gospodarki w kolejnych miesiącach. Firmy z nadzieją patrzą w przyszłość – wartość progностyczna MIK jest wyraźnie wyższa od bieżącej oceny gospodarki. Ostatni miesiąc był szczególnie korzystny dla dużych i średnich przedsiębiorstw, głównie produkcyjnych. Stopniowe znoszenie obostrzeń korzystnie wpłynęło również na usługi.

W czerwcu odnotowaliśmy poprawę prawie wszystkich składowych MIK. Naszym zdaniem jest to na równi zasługa typowej dla czerwca poprawy sezonowej, jak i korekty, po odbiegającym od sezonowego wzorca pogorszeniu w maju. Nie należy oczywiście zapominać, że czerwiec jest też miesiącem, w którym znoszono kolejne ograniczenia lockdownowe, co zapewne w znacznej mierze wspierało sektor usług, od turystyki po organizatorów imprez. Po majowym pogorszeniu w czerwcu doszło do poprawy ocen nakładów inwestycyjnych w większości badanych sektorów. Sam wskaźnik pozostał na poziomie poniżej neutralnego, jednak zestawienie jego krótkiej historii z danymi o PKB z I kw. br. może sugerować, że przedsiębiorcy w swoich ocenach nakładów inwestycyjnych są nadto zachowawczy. Warto również zwrócić uwagę na wzrost wskaźnika planowanych podwyżek płac. Wyjątkiem są tu duże firmy, w których dominuje oczekiwanie stabilizacji. Naszym zdaniem na równi z efektami związanymi ze znoszeniem ograniczeń lockdownowych jest to pochodną braku wykwalifikowanej siły roboczej. Uważamy, że ten proces będzie kontynuowany i jest jednocześnie dobrym prognostykiem wzrostu inwestycji. Warto również zwrócić uwagę na poprawę oczekiwań dotyczących dostępności finansowania zewnętrznego, szczególnie ze względu na powszechność ocen w sektorach, jak i w firmach według wielkości. Naszym zdaniem jest to pochodną poprawiających się wyników finansowych firm.

Comiesięczny monitoring nastrojów polskich przedsiębiorstw - Metodyka badań

Główne punkty metodyki badań:

- Wszystkie prezentowane zostały opracowane na podstawie badań przedsiębiorstw realizowanych na początku każdego miesiąca od stycznia 2021 r. na zlecenie PIE i BGK.
- Przeprowadzenie comiesięcznych badań ankietowych przy użyciu techniki CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) na losowo-kwotowej próbie 500 przedsiębiorstw, w 4 kategoriach wielkości i 5 sektorach branżowych.
- Wnioskowanie o populacji polskich przedsiębiorstw przy poziomie ufności 0,95 z błędem szacunku 4%.
- Pomiar w pierwszym tygodniu każdego miesiąca.
- Wyniki podawane publicznie przez PIE i BGK w drugim tygodniu miesiąca, ok. 10 dnia każdego miesiąca.

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny think tank gospodarczy, którego historia sięga 1928 roku. Obszary badawcze Polskiego Instytutu Ekonomicznego to przede wszystkim handel zagraniczny, makroekonomia, energetyka i gospodarka cyfrowa oraz analizy strategiczne dotyczące kluczowych obszarów życia społecznego i publicznego Polski. Instytut zajmuje się dostarczaniem analiz i ekspertyz do realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także popularyzacją polskich badań naukowych z zakresu nauk ekonomicznych i społecznych w kraju oraz za granicą.

Bank Gospodarstwa Krajowego to państwowy bank rozwoju – jedyna taka instytucja w Polsce. Bank aktywnie wspiera rozwój społeczno-gospodarczy kraju. Realizując strategiczne projekty rozwojowe finansuje m.in. największe inwestycje infrastrukturalne, zwiększa dostęp Polaków do mieszkań oraz pobudza przedsiębiorczość polskich firm w kraju i za granicą. Jest inwestorem w funduszach, których aktywami zarządza Polski Fundusz Rozwoju. Pracownicy banku mają wysokie kompetencje w realizacji projektów służących rozwojowi kraju. Dbając o zrównoważony rozwój kraju, Bank jest obecny w każdym regionie Polski. W 2018 r. rozpoczął ekspansję, otwierając przedstawicielstwa zagraniczne, które dziś działają już w Brukseli, Frankfurtie i Londynie. BGK ma unikalne doświadczenie w finansowaniu, inwestowaniu, udzielaniu poręczeń i gwarancji oraz dystrybucji funduszy unijnych. Odgrywa znaczącą rolę w realizacji Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, która jest kluczowym dokumentem w polityce gospodarczej Polski. Podstawą działalności BGK jest odpowiedzialny, etyczny i zrównoważony biznes, dlatego Bank podejmuje szereg inicjatyw promujących przedsiębiorczość, innowacje, ekologię oraz uczciwe traktowanie pracowników, partnerów i klientów